

Розділ 5. Механізми транскордонної взаємодії в соціальній сфері

УДК 331.5.024.5:331.556.4

Микула Н.А.

Механізми взаємодії суб'єктів регіонального освітнього менеджменту в транскордонному просторі України

Розглядаються функції регіонального освітнього менеджменту в системі забезпечення взаємодії суб'єктів співпраці у транскордонному просторі. Визначена роль і місце структур освітнього менеджменту при формуванні економіки, що базується на знаннях. Обґрунтовано основні напрями удосконалення механізмів взаємодії регіонального освітнього менеджменту у транскордонному просторі.

Ключові слова: суб'єкти регіонального менеджменту, освітній менеджмент, механізми взаємодії, прикордонний регіон, транскордонний простір

Актуальність дослідження. Асиметричний розвиток прикордонних територій у транскордонному просторі зумовлює необхідність проведення детальних досліджень щодо виявлення всіх пов'язаних з цим викликів. Одним із основних викликів для економіки прикордонних територій є можливість руху/перміщення ресурсів у більш продуктивне середовище. Враховуючи надзвичайне важливе значення освіти та реалізації освітніх послуг для забезпечення конкурентних переваг прикордонних територій шляхом переходу до інноваційної моделі та розвитку економіки, що базується на знаннях, доцільно розглянути механізми взаємодії суб'єктів регіонального освітнього менеджменту у транскордонному просторі. Для цього треба виявити основні суб'єкти освітнього менеджменту, які взаємодіють у транскордонному просторі, та визначити основні їх функції, а також проаналізувати чинники, що впливають на реалізацію тих функцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Безпосередньо у такій постановці дослідженням транскордонного простору і виявленням механізмів взаємодії суб'єктів та учасників співпраці серед вітчизняних науковців займається відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва Інституту регіональних досліджень НАН України (Матвеев Е., Тимечко І., Цибульська Ю., Цісінська О.,

Чарторижський В., Федоришин О.). Така тематика була зумовлена результатами теоретико-методологічних досліджень формування та розвитку транскордонних регіонів, нових форм транскордонного співробітництва, функціонування транскордонних ринків та іншими напрацюваннями [1-4].

Моделі інноваційного розвитку, економіка, що базується на знаннях, проблеми розвитку освітнього сектору економіки є предметом досліджень багатьох зарубіжних і вітчизняних науковців, проте вивчення механізмів взаємодії регіонального освітнього менеджменту у транскордонному просторі потребують поглиблених досліджень.

Метою даного дослідження є виявлення суб'єктів та учасників регіонального освітнього менеджменту, які взаємодіють в транскордонному просторі та визначення сутності їх функцій, а також обґрунтування шляхів удосконалення механізмів забезпечення взаємодії учасників співпраці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суспільство вступило в нову стадію цивілізаційного розвитку, яку називають «суспільством знань», «інформаційним суспільством», де ефективне функціонування економіки вимагає висококваліфікованих спеціалістів.

Теоретичним підґрунтям розвитку теорії економіки знань стали концепції: «постіндустріального суспільства» (Д. Белл), «інформаційного суспільства» (М. Порат, Р. Катц, Й. Масуда), «технотронного суспільства» (З. Бжезинський), «постмодернізму» (Л. Мейер, Е. Гіденс, Л. Фідлер, С. Крук), «третьої хвилі цивілізації» (О. Тоффлер), «посткапіталістичного суспільства» (П. Друкер) і т.д. Спільним для усіх перелічених концепцій стали положення про те, що інформація й знання стають визначальними чинниками подальшого прогресивного розвитку суспільства, оскільки виробнича складова в частці ВВП розвинених країн становить лише 18-20%, решта 80% визначаються якістю людських ресурсів [5].

На сьогодні всі високорозвинуті країни світу визнали пріоритетність розвитку науки і освіти як гаранта економічного зростання, побудови конкурентної економіки, задоволення дедалі все більших і різноманітніших потреб людей. Сутність процесів розвитку економіки знань полягає в прискоренні темпів, з якими знання створюються, накопичуються і використовуються. Роль знань зростає, вони набувають значення засобу досягнення соціальних і економічних результатів. За оцінками Світового банку у 2010 році, фізичний капітал у сучасній економіці формує 16% загального обсягу багатства кожної країни, природний – 20, а людський капітал – понад 60%. У таких країнах, як Японія та Німеччина, частка людського капіталу становить до 80% національного багатства [6, с.54]. Проте швидкість цивілізаційного розвитку зумовила те, що, останнім часом, вчені спостерігають процеси переходу від економіки що базується на знаннях до концепт-економіки. Так, Данієл Пінк (Daniel Pink, 2005) виявив

процеси переходу до концепт-економіки, яка базується на творчості, інновації і навичок проектування і зміни дійсності для забезпечення ринкової конкурентоспроможності, зокрема у глобальному світі, де відбуваються масштабні зміни щодо переходу від економіки, сконцентрованої на виробництві до економіки, сконцентрованої на послугах і перетворенні інформації [7]. В цьому випадку дещо змінюються цілі та пріоритети розвитку освітньої системи і відповідного освітнього менеджменту, зокрема на регіональному рівні.

Застосування терміну "освітній менеджмент" в регіональній економіці обумовлюється необхідністю органічного поєднання територіальної організації його закладів із територіальною організацією характеру розселення і тенденціями руху населення, з економічним потенціалом території. Важливо також зважати на ступінь задоволення регіональних потреб, дотримуючись основних регіональних цілей розвитку. Створення сприятливих умов для життя мешканців формують основу цих цілей. Територіальна організація освітнього менеджменту забезпечує відтворення людського капіталу, сприяє соціалізації людини та спонукає її до творчої діяльності в соціумі. От чому в сучасній територіальній організації освітнього менеджменту важливі різні форми інтеграційних зв'язків його організації на зразок "школа-дитячий садок", "експериментальний педагогічний майданчик", "коледж-університет" тощо [8]. Окрім того, інтеграційні зв'язки поширюються на транскордонний простір, що зумовлює необхідність окремого дослідження транскордонної освітньої системи та освітнього менеджменту. Так, наприклад, у сусідній Польщі навчається понад 16 тис. студентів з України, і майже у всіх польських вузах викладає українська професура. Великим попитом на транскордонному ринку праці також користуються викладачі іноземних мов, точних наук тощо.

З метою виявлення суб'єктів освітнього менеджменту, які взаємодіють у транскордонному просторі скористаємося визначенням *регіонального освітнього менеджменту як підсистеми регіональної економіки*, яка вивчає спеціалізовану системну освітню управлінську діяльність у сфері регулювання регіонального розвитку ринку освітніх послуг (із застосуванням підходів гнучкого, економічного, підприємницького, соціального і освітнього управління), і котра, опираючись на закономірності та принципи територіальної організації та функціонування освітньої системи, покликана забезпечувати її ефективність з надання освітніх послуг, попереджати ризики й оперативно реагувати на зміни відповідно до поточних суспільних потреб, кон'юнктури регіонального ринку, а також стратегічних факторів розвитку регіону у руслі вимог інноваційності економіки знань та концепт- економіки XXI століття. [9]

При цьому, слід врахувати наступне.

1. Нині змінюється роль освітнього менеджменту в суспільстві. Мова йде про якісно новий рівень формування системи регіонального освітнього менеджменту. І найперше це стосується використання освітньої інформації, її доступності, яка відкриває широкі можливості ознайомлення з іншим досвідом, з можливістю подальшого його впровадження у власних реаліях. Це передбачає нетрадиційні, креативні, інноваційні підходи до дослідження регіонального освітнього менеджменту, а тому його формування потребує готовності людського капіталу запроваджувати і розвивати нові технології, висувати лідерів і команди, спроможних їх розробляти, адаптувати та реалізувати.

2. Кардинально змінюється статус керівника як «творця ідей» та лідера корпоративних команд. Саме освітній менеджмент спрямований на формування таких фахівців. У формуванні регіонального освітнього менеджменту актуалізується нині концепт креативності. Знаковим стає орієнтація його на нову соціальну групу в організаціях – когнитариат, де першочергова роль відводиться знанням та використанню інтелекту. Високоорганізований когнитариат, що має доступ до інформації і наділений культурою управління, розглядається як ключовий ресурс, ефективне використання і нагромадження якого стає центральним завданням освітнього менеджменту.

3. Сучасна освіта сьогодні в провідних державах зорієнтована на формування готовності до самоменеджменту, розробки індивідуальних і командних стратегій життєвого успіху. Досвід показує, що це можливо досягнути тільки в умовах максимального наближення освітньої системи до регіонального ринку праці, її відповідності запитам регіональної економіки. Моделі партнерства в освіті, розвиток міжнародних контактів через розширення учнівських і студентських наукових досліджень реальних соціальних, економічних, екологічних та культурологічних проблем, залучення науки до формування освітніх кластерів та інноваційних центрів перетворюються на вагомий компонент регіонального освітнього менеджменту.

4. Основою економіки знань виступає інноваційна система. До економіки знань у найширшому її змісті сьогодні відносяться чотири основні сфери: 1) НДДКР та інновації; 2) освіта і навчання, що сприяють формуванню людського капіталу; 3) високотехнологічне виробництво; 4) інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

5. Потенційний рівень спроможності освітньої системи України у задоволенні потреби економіки країни у кваліфікованих фахівцях формально може бути визначено на підставі даних про кількість професійно-технічних і вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, чисельність студентів і випускників із врахуванням попиту і пропозиції щодо підготовки фахівців за

різними спеціальностями. При цьому вибір навчального закладу та спеціальності навчання робиться не на користь знань, які мають бути одержані молодю людиною у процесі навчання, а за наявності бюджетних місць, альтернативі військовій службі та престижності отриманого диплому. У результаті цього може виникнути ситуація, що в подальшому молода людина не займатиметься даною справою або на етапі професійного навчання, або безпосередньо на робочому місці. Доводиться говорити про те, що вступ у ВНЗ для більшої частини абітурієнтів диктується не реальними й усвідомленими потребами в знаннях, а відсутністю або непривабливістю інших альтернатив. З іншого боку, сприйняття цінності у вигляді знань для сформованого фахівця ускладнюється нині економічними реаліями: на ринку праці впав попит на знання працівників вищої кваліфікації багатьох традиційних спеціальностей, а з виникненням економічної кризи – навіть на затребувані професії. Особливо складні проблеми щодо використання знань для випускників традиційних інженерних ВНЗ.

Хоча освіта є основою формування конкурентоспроможності робочої сили та інноваційного потенціалу, варто відзначити, що в сучасних умовах розвитку регіонального ринку праці освітній рівень не завжди забезпечує можливості працевлаштування тим, хто її здобував. На зареєстрованому ринку праці протягом 2006–2012 рр. спостерігалось одночасне щорічне скорочення потреби і пропозиції осіб як із вищою, так і з професійно-технічною освітою. Виключенням був лише 2008 р., коли внаслідок економічної кризи та скорочення обсягів виробництва промислових підприємств на ринку праці відбувалося різке зростання пропозиції робочої сили. Проте, незважаючи на тенденцію, яка склалася, негативним є значне перевищення пропозиції осіб із вищою та професійно-технічною освітою над обсягом відповідного попиту на робочу силу [10, с. 204]. Це в свою чергу, зумовлює пошук місць праці за кордоном. Так, наприклад, високий професіоналізм української професури в усі часи давав можливість їй викладати у зарубіжних університетах, передусім, у сусідніх державах. Нині це зумовлено наступними чинниками:

- низьким рівнем оплати праці фахівців високої кваліфікації в Україні;
- підвищеними можливостями самоствердження і самовираження, реалізації творчого потенціалу науковців за кордоном;
- відчуттям поваги до знань і кваліфікаційного рівня зі сторони студентів та зарубіжних колег;
- збільшенням можливостей і доступу до глобалізованого світу науки, появою відчуття свободи в світі;
- отриманням досвіду викладання в зарубіжних університетах, зокрема, щодо технічного забезпечення проведення лекцій і практичних занять;
- значно меншим навантаженням (в середньому - чотирикратним), що дає

більші можливості займатися науковими дослідженнями, у тому числі брати участь у відповідних грантових програмах, тим самим підвищувати свій кваліфікаційний рівень;

- ширшими контактами і інформаційним забезпеченням щодо міжнародних конференцій, семінарів, дискусійних клубів тощо;
- можливостями формування мереж співпраці споріднених кафедр університетів, що, в свою чергу, створює хороше підґрунтя для обміну досвідом професорсько-викладацького складу, студентами, організації літніх шкіл і інших спільних заходів.

В ринкових умовах регіональна освітня система як об'єкт вивчення регіонального освітнього менеджменту теж розвивається в конкурентному середовищі, в якому функціонують нарівні навчальні заклади різних типів та форм власності. Для прикордонних територій функціонування регіональної освітньої системи не обмежується внутрішнім регіоном, а може розглядатися у транскордонному регіоні чи більш точніше – у транскордонному просторі, де відсутні адміністративно-територіальні обмеження і функціонують транскордонні ринки послуг, праці тощо.

Розглянемо більш детально структуру освітньої системи у транскордонному регіоні.

Враховуючи те, що для економіки знань важливим є процеси створення, накопичення і використання знань регіональну систему освіти можна представити як таку, яка складається із трьох підсистем: *підсистеми створення знань; підсистеми накопичення знань; підсистеми використання знань.*

Всі підсистеми між собою взаємопов'язані (мають прямі і зворотні з'язки). Окрім того у транскордонному просторі кожна з підсистем має як мінімум дві складові, які належать до різних суспільно-політичних систем. Слід також зазначити, що на регіональну освітню систему мають впливи системи вищого порядку – національні, міжнародні, глобальні тощо.

Функціонування регіональної освітньої системи зумовлює відповідне функціонування регіонального освітнього менеджменту, на який, останнім часом, все більше уваги звертають науковці [9, 11].

У цьому випадку можна визначити систему транскордонного освітнього менеджменту, яка має ієрархічну структуру, елементи та підсистеми якої знаходяться по обидва боки кордону і співпрацюють між собою. Співпраця передбачає також можливість створення спільних елементів.

Таким чином, регіональний освітній менеджмент у транскордонному просторі має як мінімум дві підсистеми менеджменту з обох боків кордону, але й має чи може мати спільні органи, структурні підрозділи або елементи.

Щоб визначитися з механізмами взаємодії суб'єктів регіонального освітнього менеджменту у транскордонному просторі, насамперед, потрібно

виявити, які саме суб'єкти взаємодіють і зрозуміти процеси, які при цьому відбуваються.

1. **Підсистема створення знань.** Основними елементами цієї системи є дитячі установи, школи, ліцеї, гімназії, інтернати тощо, професійно-освітні та навчальні заклади I-II рівня акредитації, коледжі, навчальні заклади III-IV рівня акредитації, інші навчальні установи. Суб'єктами системи регіонального освітнього менеджменту тут є обласні, районні, міські управління/відділи освіти, які створюють умови ("правила гри") для транскордонного співробітництва.

2. **Підсистема накопичення знань.** Основними елементами цієї підсистеми є науково-дослідні установи, інформаційні центри, бібліотеки, системи баз даних тощо.

3. **Підсистеми використання знань.** Домашні господарства, ринки праці, капіталу, товарів та послуг, виробнича сфера, регіональна влада, інституції інфраструктури оточення бізнесу (науково-технологічні парки, бізнес-інкубатори, науково-промислові парки тощо).

Аналогічні підсистеми є по інший бік кордону. За нашими дослідженнями [2, 4], рівень розвитку освітньої системи по обидва боки кордону є різним, що зумовлено відмінностями умов функціонування суспільно-економічних систем вищого порядку. Для запобігання зростання асиметрії соціально-економічного розвитку суміжних територій по обидва боки кордону доцільно одним із пріоритетів регіонального освітнього менеджменту визначити активізацію транскордонного співробітництва в освітній сфері. Тобто, виникає питання, на які процеси взаємодії суб'єктів освітньої системи скеровувати управлінські дії менеджменту.

В умовах розвитку транскордонного співробітництва та об'єктивного функціонування транскордонних ринків [2, 12] суб'єкти кожної з підсистем вступають у взаємовідносини з метою об'єднання потенціалів для вирішення спільних та ідентичних проблем.

Освітня сфера є підсистемою територіально-суспільної системи і взаємодія її суб'єктів по обидва боки кордону відбувається, переважно, в рамках угод про транскордонне співробітництво, укладених регіональними органами влади чи в рамках створених євро регіональних структур.

Дослідження механізмів взаємодії суб'єктів регіонального освітнього менеджменту всіх підсистем дало можливість виділити наступні їх види.

1. **Механізми співпраці на безвалютній основі.** Переважно зустрічається на початкових етапах пошуку партнерів та налагодження контактів. Механізми взаємодії формуються в рамках загальних умов міжнародної співпраці.

2. **Механізми співпраці в рамках реалізації транскордонних проектів.** Регіональна політика ЄС спрямована на нівелювання проблем зростання

асиметрії розвитку в транскордонних регіонах, що дає можливість отримання фінансової підтримки для реалізації транскордонних проектів в рамках фінансових механізмів та ініціатив ЄС, а також норвежського та швейцарського фінансових механізмів. Правила гри повністю визначаються грантодавцями.

3. *Механізми співпраці в рамках реалізації міжнародних спільних проектів.* У сфері проведення наукових досліджень і впровадження їх результатів існують окремі фінансові механізми ЄС та інших міжнародних фінансових структур, які підтримують міжнародні спільні проекти суб'єктів з різних регіонів і держав. Правила гри визначаються грантодавцями з можливим врахуванням національних правових особливостей.

4. *Механізми взаємодії суб'єктів освітнього менеджменту на транскордонних ринках праці, освітніх послуг, товарів, інформації тощо.* Правила гри повністю визначаються ринковими механізмами, які розраховані на отримання вигоди кожною стороною. Найбільш вагомим є транскордонний ринок праці під яким розуміється система суспільних відносин, пов'язана з узгодженням попиту та пропозиції трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту в рамках транскордонного регіону. Транскордонний ринок робочої сили є не просто сумою регіональних ринків, а системою, що базується на їх взаємозв'язках і взаємодоповненнях [1, 12]

Як правило, суб'єкти освітнього менеджменту можуть виконувати тут функції науково-методичного, інформаційного та мотиваційного забезпечення діяльності суб'єктів освітньої системи, які самостійно виступають однією із сторін на транскордонних ринках. Така взаємодія на транскордонних ринках має величезну множину механізмів, які тільки починають бути предметом окремих наукових досліджень.

Повертаючись до трьох основних підсистем освітнього менеджменту – створення, накопичення та використання знань у транскордонному просторі, слід зазначити, що діяльність кожної з підсистем має свої цілі і завдання, ефективність реалізації яких значною мірою зумовлюється якісним рівнем функціонування кожної з них. Без забезпечення якісної підготовки спеціалістів не можливо створити якісну систему накопичення знань, а без цього не можливо ефективно використовувати знання для суспільного розвитку. Прикордонне розміщення посилює рівень конкурентності у транскордонному регіоні, проте дає можливість використання об'єднаних потенціалів різних суспільно-політичних систем. І основною функцією освітнього менеджменту в цьому випадку є створення умов для ефективного використання механізмів взаємодії у транскордонному просторі. Як наслідок такої постановки питання виникає необхідність формування спільних структур, рішення яких було б обов'язковим для виконання обома сторонами

транскордонного регіону. Досвід діяльності таких структур від спільних робочих комісій (наприклад, польсько-чеська історична комісія євро регіону "Глясенсіс", метою діяльності якої було висвітлення негативних подій спільної історії цих держав в навчальних підручниках з історії), до створення спільного польсько-німецького університету Віадріна на території євро регіону "Про Європа Віадріна", з відповідною матеріально-технічною базою розміщеною по обидва боки кордону. Насамперед спільними об'єктами можуть бути інфраструктурні об'єкти, вартість будівництва і утримання яких є досить значною. Так, у прикордонні можуть і успішно функціонують транскордонні технопарки, промислові зони і інші нові форми транскордонного співробітництва [4].

Виклики економічного розвитку України обумовлюють потребу посилення регіональних аспектів інноваційного розвитку, розбудови в кожному регіоні інноваційної системи, створення ефективної інфраструктури інноваційної діяльності, функціонування якої було б спрямоване на активізацію інноваційних процесів, забезпечення високих темпів економічного розвитку. Вирішенню цих завдань може допомогти ефективний регіональний освітній менеджмент у транскордонному просторі, основним призначенням якого має стати розробка відповідного методологічного інструментарію, що дозволить приймати обґрунтовані рішення щодо подальших трансформацій з метою забезпечення її конкурентоспроможності.

Отже, для забезпечення поступу до економіки знань система освіти, щоб відповідати вимогам часу, повинна інтегруватись у комплекс «освіта-дослідження-інновації», тому функції суб'єктів регіонального освітнього менеджменту мають модернізуватися та корегуватися із врахуванням виникнення нових умов та потреб, що вимагатиме гнучкості від системи управління. Таким чином, можна виділити такі основні завдання, які стоять перед суб'єктами регіонального освітнього менеджменту у прикордонних регіонах:

а) модернізація управлінських технологій, направлених на оновлення змісту, організації навчального процесу й підвищення якості навчання, що дасть змогу підготувати фахівців, здатних не лише генерувати нові знання і технології, а й комерціалізувати їх; виявляти креативних і талановитих людей та сприяти розвитку їх талантів у власній державі;

б) модернізація управлінських функцій – управління знаннями як особливий тип менеджменту, зокрема засобами реалізації освітніх програм і проектів, у тому числі транскордонних і міжнародних, метою яких є розвиток освітньої системи й покращення якості освіти в регіонах;

в) розвиток інфраструктури регіональної освітньої системи на інноваційній основі та умов, здатних забезпечити реалізацію отриманих знань

у професійній діяльності з використанням потенціалу транскордонного співробітництва;

г) впровадження системи моніторингу ефективності використання знанієвого ресурсу як одого із способів визначення рівня задіяності інтелектуального і креативного потенціалу в процесі соціально–економічного розвитку регіону, у тому числі з врахуванням використання потенціалу транскордонних ринків праці, послуг, інформації тощо. Вона має також включати визначення ефективності формування потенціалу особистості та визначення ефективності практичного використання набутих особистістю прикладних знань.

Список використаних джерел:

1. Звіт з науково-дослідної роботи “Інфраструктурне забезпечення розвитку транскордонних ринків праці в Україні”. Науковий кер. д.е.н., проф. Мікула Н.А. №держреєстрації 0112U004766. Інститут регіональних досліджень НАН України - Львів, 2012 р. - 146 с.

2. Звіт з науково-дослідної роботи “Розвиток транскордонних ринків та оцінка їх кон'юнктури”. Науковий кер. д.е.н., проф. Мікула Н.А. № держреєстрації 0111U000708 Інститут регіональних досліджень НАН України - Львів, січень 2013 р. - 155 с.

3. Інфраструктурне забезпечення розвитку транскордонних ринків праці в Україні / Н.А. Мікула, Ю.О. Цибульська та ін.; відп. редактор д.е.н., проф. Н.А. Мікула – Львів: Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України, 2013. – 202 с.

4. Конвергенція регіонів у транскордонному просторі / Н.А. Мікула, Є.Е. Матвеев, В.В. Толкованов та ін.; відп. редактор д.е.н., проф. Н.А. Мікула – Львів: Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України, Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 2012. – 368 с.

5. Гросул В.А. Проблеми інноваційної діяльності в Україні / В.А. Гросул // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2010. – № 1 (3).– Т. 1. – С. 76–82.

6. Степанов Ю. Экономика знаний или интеллектуальное общество? // Наша власть: дела и лица. – 2006. – №10. – С. 52-56.

7. Chowanna. Psychologiczne uwarunkowania innowacyjności. T.2 (35) Pod red. Barbary Kożuszniak. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, 2010.- 220 s

8. Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад. Затверджене наказом МОН України від 20.01.2002 р. № 114. – <http://www.rada.gov.ua>

9. Зелінська Г.О. Регіональний освітній менеджмент: теорія та проктика: монографія. /Г.О.Зелінська – Симфонія форте. – Івано-Франківськ, 2013.-

384с.

10. Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Івано-Франківська область [Текст] / ред. рада вид.: В.Г. Кремень, Б.К. Остафійчук, В.І. Кононенко. – К. : Знання України, 2010. – 335 с.

11. Кратт О.А. Менеджмент персоналу: професійно-кваліфікаційний аспект /О.А. Кратт, Е.Ю. Будякова // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. –2008. – Вип. 33-1. – С. 201-206.

12. Цибульська Ю.О. Особливості розвитку транскордонних ринків праці в Україні // Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів і підприємств: Т.3. Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове господарство; матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15-17 листопада, 2012 року, м. Донецьк. - Донецьк: ДонДУУ, 2012. - 161-165 с.

Микула Н.А.

Механизмы взаимодействия субъектов регионального образовательного менеджмента в трансграничном пространстве Украины

Рассматриваются функции регионального образовательного менеджмента в системе обеспечения взаимодействия субъектов сотрудничества в трансграничном пространстве. Определена роль и место структур образовательного менеджмента при формировании экономики, основанной на знаниях. Обоснованы основные направления усовершенствования механизмов взаимодействия регионального образовательного менеджмента в трансграничном пространстве.

Ключевые слова: субъекты регионального менеджмента, образовательный менеджмент, механизмы взаимодействия, приграничный регион, трансграничное пространство

Mikula N.A.

Mechanisms of regional educational management actors' interactions in the cross-border space of Ukraine

The functions of the regional educational management in the system of interactions providing for the actors cooperation in cross-border space are considered. The role and place of educational management institutions in formation of the economy which is based on knowledge are identified. The basic directions of improvement of mechanisms of regional educational management actors' interactions in the cross-border space are substantiated.

Key words: regional management actors, educational management, interaction mechanisms, boundary region, cross-border space